

SLOVO ÚVODEM

V souvislosti se závazkem členských států Evropské unie snížit emise skleníkových plynů do roku 2030 nejméně o polovinu, přijala Evropská komise nástroj, který má pomoci znevýhodněným regionům tento cíl naplnit. Operační program Spravedlivá transformace (OPST) se tak stává klíčovým nástrojem pro podporu území nejvíce zasažených přechodem na klimatickou neutralitu. Postižené jsou zejména uhelné regiony, které se potýkají s řadou problémů souvisejících s útlumem či ukončením těžby. V České republice mezi ně patří území Ústeckého, Moravskoslezského a Karlovarského kraje. Podpora z operačního programu cílí zejména na sociální, ekonomickou a environmentální transformaci. Potěšující zprávou pro Česko je získané evropské ocenění JTP Champions Awards, které jsme obdrželi v loňském roce od Evropské komise za způsob realizace programu OPST. Česko se podle Komise stalo příkladem pro ostatní státy EU – zejména díky rychlé realizaci, promyšlené spolupráci se samosprávami a reálným výsledkům v jednotlivých krajích.

Základní informace o programu přinášíme v Hlavní rubrice od kolektivu autorů Ministerstva životního prostředí, které je řídicím orgánem programu. Další článek k tématu OPST je zaměřen na specifické procesní a institucionální nastavení programu.

Velmi inspirativní je zahraniční příspěvek z Maďarska. Recenzovaný článek autorů z univerzity v Egeru analyzuje dokumenty politik EU a národních maďarských strategických dokumentů a upozorňuje na nutnost posílení implementačních kapacit a mechanismů při přípravě projektů.

Strukturálně postiženým regionům v ČR se věnuje rovněž koncept Regiony příležitostí v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. V současné době funguje primárně jako strategický a koordinační rámec a je zaměřen na všechny regiony hospodářsky i sociálně znevýhodněné.

Články k tématu se věnují také rozdílům mezi oběma koncepty, roli Krajského inovačního centra Karlovarského kraje a projektu Transformační centrum Ústeckého kraje. Rubrika Svět plánování upozorňuje na speciální případ plánování v Německu, který dostal název „sociálně spravedlivé využívání půdy“ a stal se tak inspirací pro řadu dalších měst. Rubrika Praxe územního plánování je věnována plánování rozvoje území po těžbě v Ústeckém kraji s uvedením konkrétních příkladů revitalizace tohoto území (rekultivace lomu Bílina a lomu ČSA, Rámcový plán rozvoje Radovesické výsypky či územní studie jezera Most).

Další příspěvky tohoto čísla reflektují vývoj právní regulace sucha a povodní na úrovni Evropské unie i České republiky, příklady udržitelných čtvrtí ve Francii, výstupy mezinárodního projektu zaměřeného na metropolitní spolupráci a přinášejí aktuální informace z konferencí a aktualit programu ESPON. Hlavní rubrika upozorňuje také na nabytí účinnosti Změny č. 1a (vybrané záměry dopravní a technické infrastruktury ze ZÚR) a č. 2 Územního rozvojového plánu (vymezení akceleračních oblastí pro urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie).

*Příjemné a inspirativní čtení přeje
redakce U&ÚR*